

Kort om olieforsyning og energipolitik anno 2006

Klaus Illum

29.3.06

Vi kan håbe på en snarlig nedtrapning af den årlige globale olieproduktion, så den globale opvarmning dæmpes, og verdensøkonomien ikke bliver langt mere afhængig af olie, før produktionen begynder at falde. Men det er uansvarligt ikke at forberede vores samfund på, at det sker.

Vi står i et skisma mellem på den ene side den tro på fortsættelsen af den økonomiske vækst, der er indbygget i de makroøkonomiske modeller og i det hele taget er samfundets essentielle værdigrundlag, og på den anden side den viden om umuligheden af fortsat vækst i den ressourceforbrugende omsætning, der nu trænger sig på. *Limits to Growth* har manifesteret sig i globale fremtrædelsesformer, der ikke kunne forudses, da den blev skrevet for 30 år siden.

Vi har på det seneste fået rapporter fra både Velfærdskommissionen og Globaliseringsrådet. Begge rapporter forudsætter, at hverken olie- og gasforsyningsproblemet eller klimaproblemet vil få nogen væsentlig indflydelse på velfærdssamfundets udvikling i de kommende årtier. Den økonomiske vækst vil fortsætte som hidtil. Godstransport med jernbane bliver elimineret, så motorvejsnettet skal udbygges yderligere for også at få plads til endnu flere lastbiler. Transport- og energiministeriet regner med, at der vil være rigelig olie og gas på markedet, så råolieprisen snart falder og holder sig under \$50 per tønde frem til 2030. I den politisk-økonomiske diskurs er det utænkeligt, at den globale fysiske virkelighed skulle få væsentlig indflydelse på det danske velfærdssamfund i de kommende årtier.

Men når man ser sig om i verden, kan man se, at virkeligheden nu tegner sig anderledes, end vi forestillede os for ti år siden. På de næste sider trækker jeg med nogle citater fra bøger og artikler problemstillingen op.

Den amerikanske finansmand og investeringsrådgiver Stephen Leeb indleder sin seneste bog *The Coming Economic Collapse - How You Can Thrive When Oil Costs \$200 a Barrel* (Warner Business Books, N.Y., Boston, 2006) med følgende:

An economic crisis is near at hand in America today, the kind of dramatic, earth-shattering crisis that periodically threatens the very survival of civilization. More specifically, it is an energy crisis brought about by the conflict between rising global demand for energy and our growing inability to increase energy production.

I first drew attention to this crisis in my 2004 book, *The Oil Factor*. The book was controversial, particularly because of its prediction that oil prices would reach \$100 a barrel by the end of this decade. Since its publication, oil, gasoline, and natural gas prices have hit historic highs. Meanwhile, energy supply/demand fundamentals have worsened to the point that it now appears \$200 a barrel by the end of the decade is entirely probable. Naturally, the negative impact this will have on our economy, not to mention your pocketbook, will be considerable.

However, what alarms us most about this crisis is the extent to which our nation's leaders and experts remain in denial concerning

I James Howard Kunstler's seneste bog *The Long Emergency - Surviving the Converging Catastrophes of the Twenty-first Century* (Atlantic Monthly Press, N.Y. 2005), indledes det første kapitel *Sleepwalking into the Future* med

Carl Jung, one of the fathers of psychology, famously remarked that "people cannot stand too much reality." What you're about to read may challenge your assumptions about the kind of world we live in, and especially the kind of world into which time and events are propelling us. We are in for a rough ride through uncharted territory.

It has been very hard for Americans—lost in dark raptures of non-stop infotainment, recreational shopping, and compulsive motoring—to make sense of the gathering forces that will fundamentally alter the terms of everyday life in technological society. Even after the terrorist attacks of September 11, 2001, that collapsed the twin towers of the World Trade Center and sliced through the Pentagon, America is still sleepwalking into the future. We have walked out of our burning house and we are now headed off the edge of a cliff. Beyond that cliff is an abyss of economic and political disorder on a scale that no one has ever seen before. I call this coming time the Long Emergency.

What follows is a harsh view of the decades ahead and what will happen in the United States. Throughout this book I will concern myself with what I believe *is* happening, what *will* happen, or what *is likely* to happen, not what I hope or wish will happen. This is an important distinction. It is my view, for instance, that in the decades to come the national government will prove to be so impotent and ineffective in managing the enormous vicissitudes we face that the United States may not survive as a nation in any meaningful sense but rather will devolve into a set of autonomous regions. I do not welcome a crack-up of our nation but I think it is a plausible outcome that we ought to be prepared to face. I have published several books critical of the suburban living arrangement, which I

I rapporten *Peaking og World Oil Production: Impacts, Mitigation, & Risk Management* til US DOE, februar 2005, indleder Robert L. Hirsch et. al., SAIC og MISI, Executive Summary med:

The peaking of world oil production presents the U.S. and the world with an unprecedented risk management problem. As peaking is approached, liquid fuel prices and price volatility will increase dramatically, and, without timely mitigation, the economic, social, and political costs will be unprecedented. Viable mitigation options exist on both the supply and demand sides, but to have substantial impact, they must be initiated more than a decade in advance of peaking.

Følgende er et udpluk fra en House Subcommittee høring (Washington, 7. December 2005):

"All or nearly all of the largest oil fields have already been discovered and are being produced. Production is, indeed, clearly past its peak in some of the most prolific basins," the federal Energy Information Administration said in a recent report on peak oil.

"Over the last 20 years, the size of oil discoveries has fallen off dramatically. We are finding more fields than in the '60s and '70s, but they're much smaller," said Michael Rodgers, ex-oil geologist who is now senior director of PFC Energy, a nonpartisan energy consulting firm. "We're producing three barrels of oil for every one barrel of oil that we find."

However, while politicians may agree that more drilling won't save us, analysts said they are loath to reflect the need for conservation in domestic energy policy because it could have serious ramifications for energy producers, utilities and even automakers.

"People don't want to face this reality," said Rodgers. "Once you accept it as a possibility -- not even as a certainty, but just as one of many possible scenarios -- then you have to make all sorts of changes [in the way you live], because it would not make sense not to." ■

Jeg kunne fortsætte med citater fra Michael T. Klare's *Ressource Wars* (2001) og *Blood and Oil* (2004), Matthew R. Simmons *Twilight in the Desert - The Coming Saudi Oil Shock and the World Economy* (2005), Kenneth S. Deffeyes Hubbert's *Peak - The Impending World Oil Shortage* (2001), Richard Heinberg's *The Party's Over - Oil, War and the Fate of Industrial Societies* (2003) m.fl., men jeg vil nøjes med at konstatere, at de forudsigelser om *peak oil* Colin Campbell og Jean Laherrère fremførte for 10 år siden og derefter har underbygget i utallige analyser, år for år bliver mere og mere sandsynliggjorte. Også af IEA's årlige prognoser, der langsomt konvergerer henimod overensstemmelse med forudsigelserne om en stagnerende og derefter faldende olieproduktionskapacitet.

Ligesom Kina er Indien i nu gang med kampen for at sikre sig olieforsyninger. Oil&Gas Journal skriver d. 24. marts 2006:

"India's crude oil self-sufficiency declined from 63% in 1989-90 to 30% in 2000-01. The situation is only likely to get worse in the future," he said.

Indian firms have committed over \$4.5 billion in 14 countries including Australia, Cuba, Egypt, Iran, Iraq, Ivory Coast, Libya, Myanmar, Nigeria, Qatar, Russia, Sudan, Syria, and Vietnam.

Talks are on to acquire oil assets in Bangladesh, Brazil, Cuba, Kazakhstan, Kuwait, Myanmar, Sierra Leone, Uzbekistan, Venezuela, and Yemen.

Domestic production, he said, is likely to double from 26 million tons to 52 million tons in 2011-12, and further increase to 80 million tons in 2024-25.

Sharma said India's demand for oil is expected to increase from 122 million tons to 196 million tons in 2011-12, and 364 million tons in 2024-25.

En beskeden vækst i produktionen - en 4½ gange så stor vækst i forbruget. I Kina en nedgang i produktionen og en endnu hurtigere vækst i forbruget. Europa, USA, Japan og de andre asiatiske vækstøkonomier skal også om nogle år have størsteparten af deres olieforsyninger fra de nævnte lande og fra Saudi Arabien og Rusland, hvor kineserne også forhandler oliekontrakter. Men den globalisering beskæftigede Globaliseringsrådet sig ikke med.

I bogen "I Drivhuset" har jeg i kapitel 1 "Vækst og velfærd" og i kapitel 5 "Olietiden" beskrevet dette altoverskyggende vækstproblem og i afsnit 5.2 brugt en lille allegori til at fremdrage problemet i al dets enkelhed:

En flok høns og en hane på en ø langt ude i havet finder en dag 100 tønder korn, der er skyllet i land fra et forlist skib. De er ikke flere, end at de kan leve af græsset og de andre planter, der vokser på øen, og ormene i jorden. Men nu er der mad til mange flere. De får flere kyllinger. Kyllingerne vokser op og får flere. De bliver store og fede af det rigelige korn. Efter en tid kan der snart ikke være flere høns og kyllinger på øen. Og der begynder at blive knaphed på korn. Det, der er tilbage, er blevet spredt og trampet ned i jorden, så det er svært at finde. Nu er hønsene blevet alt for mange til at leve af det, der vokser på øen. De har allerede udryddet en stor del af plantevæksten.

Hvis de kun havde fundet 10 tønder korn, var de ikke kommet helt så galt af sted.

Med andre ord: Mejetærskerne har været der, nu finder spurvene de korn, de har ladet ligge. Oil&Gas Journal, Offshore News, 27. Marts 2006:

The growing optimism that permeated the seismic vessel market this time last year continues into 2006, but it is tempered with experience and the lingering memory of the industry's challenges in the late 1990s.

The fleet reductions that were so prevalent in 2000-2004 have ebbed to the point that many companies maintained their fleet size from last year, or have begun adding to vessels. This has translated into one of the busiest years on record for seismic boats, with record-breaking backlogs and seismic demand expected to outstrip vessel supply in 2006 around the world.

Det er et problem, at der ikke er oliegeologer og -ingeniører nok til at finde de mange små lommer, hvori der endnu er lidt at hente op, og til at implementere de *Enhanced Recovery Technologies*, som gør det muligt at hente mere op fra oliefelter, hvis produktion er faldende.

Når vi til de geologiske, tekniske og økonomiske begrænsninger og manglen på kvalificeret personale i olieindustrien lægger de problemer, der eufemistisk kaldes "politisk ustabilitet" i olieeksporterende lande, men som Michael T. Klare kalder *Ressource Wars*, tyder alt således på, at den globale olieefterspørgsel indenfor en overskuelig fremtid vil komme til at overstige den globale produktionskapacitet. Og det er ikke usandsynligt, at produktionskapaciteten vil begynde at falde indenfor de næste ti år. Som Robert L. Hirsch siger (citat ovenfor), står vi overfor et risk management problem, vi ikke bare kan se bort fra.